

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

594. Quandonam intret altera pœna, amissionis nimirum beneficii, & regressus pensionarii ad illud, obnoo factam solutionem pensionis termino præfixo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

annot. 11. §. 2. n. 70. Item priusquam litera pensionis originalis, aut earum transumptum authenticum ex registro Bullarum, aut ex Camera Apostolica sint legitime intimata titulari, si is est successor consentientis expressè pensioni, aut non per se ipsum, sed per procuratorem consensit, idque ex stylo & observantia. Paris. l. 6. q. 2. n. 98. Ventrigl. loc. cit. n. 38 juncto n. 39. (ubi etiam notat ex Salust. Tiber. in pr. Aud. Camer. l. 3. c. 2. in initio, non sufficere, dictas literas inferere monitorio, & sic inferas intimare. Item ex Marant. 10. 3. contr. resp. 68. n. 22. & seq. deficiente hac intimatione literarum, posse mandatum executivum relaxari) Garc. n. 576. citans Suar. ubi ante. Nav. in man. c. 27. n. 271. seu 274. Salust. Tiber. in pr. Aud. Cam. l. 3. c. 2. n. 3. & 4. Gig. de Pens. q. 77. n. 10. 20. 21. Mandol. ad reg. 27. q. 7. n. 4. & c. Additque Garc. n. 578. citato Gig. ubi ante n. 21. debere fieri hanc intimationem literarum pensionis per Notarium, datâ etiam earum copiâ, si peratur. Item addit n. 579. se existimare, posse nihilominus dictis literis non intimatis titulari etiam successori, seu ei, qui expressè non consensit pensioni, Executorem dare sententiam contra titularem, quâ ei mandat, ut infra certum terminum solvat, & quoddam aliâ dabitur contra eum mandatum executivum, & in subsidium excommunicatio. Idemque ait Garc. n. 580. fieri posse etiam ante lapsum mensis à termino solutionis. Idem tradit Ventrigl. loc. cit. n. 40. ubi: quoddam hac cautelâ uti possit pensionarius, si fortè litera dicta ab initio non fuissent originaliter intimata dicto successori, agendo nimirum cum Executore, ut dictam sententiam contra illum successorem expediat, & hac cautelâ adhibitâ posse procedi ad declarationem incursum censurarum contra successorem, literis non intimatis à principio. Addit quoque Ventrigl. n. 41. posse tamen etiam contra dictum successorem procedi ad declarationem incursum pœnarum in literis pensionis contentarum, literis ipsis non intimatis, quando altunde constat, successorem illum plenam notitiam habuisse de prædictis literis Reservationis; cum inane sit certum certificari juxta l. 1. §. venditor. de act. empr. & c. tum qui certus. de reg. juris. in 6. & intimatio non debeat fieri scienti, uti ea ad alium finem non requiritur. ut Tiraq. de retract. consang. §. 36. gl. 2. n. 30. Menoch. cons. 1004. n. 6. Alex. cons. 24. n. 4. l. 4. citat pro hoc Ventriglia Gratian. discep. for. c. 47. n. 28. Marant. ubi ante, Resp. 68. n. ult. & c.

4. Respondeo quartò: fieri tamen potest hæc declaratoria pro incurrenda excommunicatione, quin prius executione reali, vel personali compulsus fuerit titularis ad solvendum. Garc. n. 587. Castrop. loc. cit. n. 3. sic constare inquires ex stylo & praxi satis recepta. Idem tradit Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 71. ubi, postquam retulisset sententiam Barbosa ad c. 3. sess. 25. Trid. nimirum quoddam, ubi Juedex procedat ut Executor vigore literarum Apostolicarum, possit siue diligentis de faciendâ executionem realem, vel personalem, licet, & validè excommunicare morosum debitorem pensionis; minimè verò id possit, ubi procedit vigore obligationis cameralis & c. subjungit ipse Ventrigl. Sed quidquid sit de hoc, praxis servat, quod prius expediantur litera pro exequendo realiter vel personaliter, & factâ relatione cursoris, non potuisse exequi, proceditur ad declarationem executionis. Sed in rigore prædicta diligentia non sunt necessaria, & non solum validè, sed etiam licitè post 30.

illos dies potest titularis declarari incidisse in excommunicationem, de qua in literis pensionis, cum prædicta litera nullam exigant diligentiam, non enim est hæc excommunicatio in subsidium executionis realis & personalis; quia lata est quasi per legem, & ex consensu titularis, dum pensioni sub illa censura consensit, & tunc non præcavit, prius faciendam contra se executionem realem, Castrop. ibid. Neque obstat Trid. dum sess. 25. c. 3. cavet excommunicationem imponi nisi in subsidium supradictæ executionis, & quando aliter effectus obtineri non potest; adedque videtur præscribere formam (ut Leo in thesaur. fori Eccl. p. 3. c. 38. Iazarius de monitorialib. f. 4. q. 8. n. 7. apud Castrop.) servandâ in impositione hujus censure, quâ proinde non servatâ, nulla sit impositio. Nam quò ad hanc materiâ solvèda pensionis aliud declaravit S. Congregatio ad cir. l. Trid. hisce verbis: quando in literis apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis; non tenetur Executor in ferenda sententia excommunicationis servare formam decreti Trid. sess. 25. c. 3. nec hujusmodi facultas consensu data in subsidium & c. uti hanc declarationem recitat Garc. cit. n. 589. & ex eo Castrop.

5. Respondeo quinto: tamen ergo iste incursum pœnarum dependeat à declaratione voluntatis pensionarii; hæres tamen illius facere non poterit pro solutione pensionis hanc declarationem; quia potestas illa declarandi ad hæredes pensionarii non transit, sed vitâ pensionarii finitur. Gonz. loc. cit. n. 53. & ex eo Castrop. cit. n. 2. citantes Caputaq. decis. 15. n. 3. & 4. p. 1. Casliador. decis. 2. de pension. n. 6.

6. Respondeo sexto, factâ juridicâ illâ declaratione à pensionario, factâque denunciatione & declaratione excommunicationis (ad quam requiri præviam illam declaratoriam illius, tradit Garc. n. 586.) censetur titularis excommunicatus, non à termino solutionis præfixo, retrotractâ ad illum excommunicatione, sed mox à factâ illâ declaratione; cum enim à termino illo præfixo ad declarationem illam usque non fuerit contumax, sed potius ex præsumpta voluntate creditoris solutionem distulerit, non apparet, quomodo interea tantquam excommunicatus reputari possit; dum etiam, ut Suar. & Covar. mox citandi, in his panis spiritualibus non sit locus fictioni juris, sed veritas semper sit attendenda. Castrop. cit. n. 2. citans Suar. To. 5. de cens. d. 20. §. 2. n. 1. Covar. in c. alma mater p. 1. §. 10. n. 6. contra Nav. in sum. c. 23. n. 103.

7. Porro, quoddam hic peti posset, num à dictâ excommunicatione, alii que panis incurrendis excusetur titularis, ubi is cedit bonis, petita & assignata illi congruâ sustentatione, responsum sufficienter supra, ubi qualiter titularis inops solvere teneatur congruam; si enim solvere non teneatur cum notabili imminutione status sui, prout tenet Castrop. loc. cit. n. 4. utique nec excommunicationem incurret ob non solutionem, secus si adhuc solvere teneatur, pro ut Garc. Lott. & alii citati superius.

Quæstio 594. Quando nam intret altera pena, amissionis nimirum beneficii, & regressus pensionarii ad illud ob non factam solutionem pensionis termino præfixo?

I. Respondeo primò: quemadmodum in aliis dicitur, Beneficiatum obligatum non esse dimittere beneficium, priusquam declaratoria sen-

tentia

rentia criminis, ob quod privatur beneficio, accedat; ita etiam in presenti ob non solutam pensionem titularis non amittit beneficium, priusquam lata contra non solventem sententia pensionarius declaret, se velle uti jure suo, quod habet regrediendi ad beneficium suum in casu non solute pensionis, & permanentia per sex menses in excommunicatione, propterea contra eum lata & publicata; uti similem penam non incurrit Emphyteuta ob non solutam pensionem, priusquam declaratum, Emphyteutam incidisse in commissum, & Emphyteutica bona effecta caduca, & Dominum velle uti jure suo, Castrop. *cit.* §. 7. n. 5. ex Azor. p. 2. l. 8. c. 9. q. 4. Paris. l. 6. q. 3. n. 22. juncto n. 23. & 24. ubi est expressè ait regressus intrat, quatenus pensionarius declaret se uti velle regressu, & sic, ut Mohe-da, regressus pedit à futuro eventu, scilicet si illum habens voluerit eo uti uti, in simili pena caducitatis non habet locum, nisi domino volente; nam quamvis jura velint, quòd, si non solvat Emphyteuta, cadat ipso jure; hoc tamen intelligendum ex magis communi & recepta, si Dominus directus declaret, velle esse locum caducitati. Hinc etiam inferunt hi AA. quòd, si titularis non soluta intra præfixum terminum pensionem mortuus fuerit, eoque vivente pensionarius hunc animum utendi jure suo non declarat, neque dictam sententiam declaratoriam excommunicationis contra eum ferri fecerit, beneficium illo vacante per mortem titularis, multò que minus eo demò plenè per successorum de eo provisum ad illud regredi non possit. Quia, dum titularis ille defunctus nunquam fuerit declaratus excommunicatus, adeoque nec requisito tempore in excommunicatione perseveraverit, creditur pensionarius in tantum cessasse jure suo, aut illud distulisse, non poterit beneficium illud rursus occupare, aut etiam successor in illo eo privari. Quemadmodum in simili casu hæredes defuncti Domini contra Emphyteutam actionem non habent; quia videtur tunc Dominus eam remississe. Idem tradit Ventrigl. *loc. cit.* n. 79. in fine hisce expressis: regressus hic quoque locum habet etiam contra successorem in beneficio pensione gravato: quod totum intelligendum est, volente & declarante pensionario, alias quocunque termino elapso locum non habet regressus. Ratio verò responsionis hujus est, quòd regressus ille non nisi ad facultandam pensionis solutionem, & in favorem pensionarii inducitur. Paris. l. 6. q. 3. n. 2. & 3. citans Gamb. de pot. leg. l. 6. n. 481. & 495. juncto n. 459. & c.

2. Respondeo secundo: videtur etiam post latam sententiam declaratoriam incursum excommunicationis, factamque à pensionario declarationem mentis suæ utendi jure suo regrediendi, ad hoc, ut regressui actu sit locus, requiri sententia declaratoria lata à Judice competente, quæ declaret regressui locum esse; siquidem post latam publicatamque sententiam excommunicationis expectandi sunt menses perseverantia in illa excommunicatione, antequam locus sit regressui; unde dicta sententia excommunicationis ad hoc non sufficit, neque etiam lapsus dictorum sex mensium sine nova sententia declaratoria dicti regressus, Paris. l. 6. q. 3. n. 12. citans Gamb. ubi ante n. 472. Lott. l. 1. q. 40. n. 281. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 76. expressè inquit: licet cautum sit inter partes, quòd ob non solutionem pensionis liberum sit pensionario redire etiam propria auctoritate ad beneficium resignationis, tamen requiritur iudicis competentis de-

claratoria. Item Barb. *juris Eccles.* l. 3. c. 11. n. 92. ubi quòd, quando canonizatus est regressus per sententiam, quæ fecit transire in rem judicatam, privatus est debitor pensionis beneficio, & illud ne quidem ex voluntate regressarii habere amplius potest sine nova collatione seu titulo. Contrarium tamen dicendum esset, si Judex nullo modo pronunciaisset super regressu; licet enim, ut declarat Gamb. sola declaratio pensionarii videatur inducere vacationem, tamen magna æquitas dicitur contrarium. Contrarium tenente Paris. l. 6. q. 3. n. 25. ubi expressè: in simili facta hujusmodi declaratione Domini directi cadit ipso jure absque alia sententia declaratoria, ut Ruin. *conf.* 153. n. 6. l. 1. Decius *conf.* 146. l. 1. Alex. *conf.* 6. post n. 22. l. 3. Clarus, & c. quamvis idem Paris. *loc. cit.* n. 12. dicat: cum locus est regressui, requiritur sententiam declaratoriam, ut possit à regressario apprehendi possessio; cum clausula irritans in regressu ob non factam solutionem non inficiat possessionem, nisi post sententiam. Quia imò Paris. *loc. cit.* n. 36. expressè dicat: non est omittendum, quòd in regressu hoc reservato ob non solutionem, ut ineret effectu aliter, requiritur iudicis canonizatio, ut Sarnens. & alii communiter. Item contrarium tenente Tond. *qq. benef.* p. 2. c. 1. §. 4. n. 35. juncto n. 36. his verbis: sanè solus cursus temporis non esset sufficiens ad regressum concedendum ob non solutam pensionem, nisi præcederet sententia declaratoria. Quod tamen non habet locum, quando Papa in Bulla concedit liberum regressum ob non solutionem pensionis, & licentiam apprehendendi possessionem propria auctoritate, quæ verba includunt declarationem & liquidationem, ad quam postea devenitur, postquam est capta possessio propria auctoritate juxta concessam in Bullis facultatem, uti id fuisse probari dicit à Gratian. *discep. for.* c. 921. n. 10. & seq.

3. Validam pro responsione nostra rationem hauc dat Lott. *loc. cit.* n. 279. juncto n. 280. 282. 283. Quòd, antequam ex hac causa procedatur ad privationem beneficii, requiratur magna debitoris protervia & dolosa contumacia, ut Sarnens. *ad reg. de surrogand.* factum autem illud protervia seu pertinacis contumacia egeat declaratione (ut regulare est in quocunque facto, ex quo poena incurritur, ut Felin. *in c. Rodolphus. de rescrip.* nu. 37.) & licet factum hujusmodi protervia videatur liquidum ex perpeffione censurarum per tempus constitutum in ipsis literis Apostolicis, ut Paris. *cit.* q. 3. n. 15. & Gig. q. 99. n. 1. 29. & 22. cum tamen dari possit instantia legitime excusationis ex aliquo capite, adhuc non bene concludatur ad hanc liquidationem: atque ita jam necessarium esse, ut præcedat sententia declaratoria & canonizatoria regressus. Huic itaque sententia in hærens subjungit Ventrigl. nu. 76. intimandas proinde etiam titulari literas pensionis continentes hunc regressum in ordine ad hunc effectum, pari modo, quo dictum *quest. præced.* intimandas easdem in ordine ad intentandam, & incurrendam excommunicationem; credo tamen novâ literarum harum intimatione opis non esse, dum ex continentes penam excommunicationis, & regressus jam ante sententiam declaratoriam excommunicationis incuria intimata fuerunt.

Questio 595. An, & qualiter regressus ob non solutam pensionem admittat appellationem, aut moræ purgationem?

Bb 4

1. Respon-